

NỘI DUNG BÀI PHÁT BIỂU
CỦA CHỦ TỊCH UBND THÀNH PHỐ CẦN THƠ
TẠI DIỄN ĐÀN PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG
TẦM NHÌN 2045 (SDMD 2045)

Kính thưa:

-
-

Kính thưa quý đại biểu tham dự!

Tôi rất vinh dự được Trường Đại học Cần Thơ và Ban Tổ chức mời tham dự Diễn đàn phát triển bền vững ĐBSCL tầm nhìn 2045 (SDMD 2045) ngày hôm nay, thay mặt UBND thành phố Cần Thơ xin gửi lời chúc sức khỏe đến quý đại biểu, chúc Diễn đàn thành công và đạt được các kết quả như mong đợi.

Được sự cho phép và gợi ý của Ban Tổ chức, tôi xin tham gia một số ý kiến với chủ đề “*Phát triển thành phố Cần Thơ là Trung tâm động lực khoa học công nghệ và Liên kết sản xuất, chế biến, tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp ĐBSCL*”

Kính thưa quý đại biểu!

Đảng bộ, Chính quyền thành phố Cần Thơ luôn xem công tác triển khai quán triệt, tổ chức thực hiện các Nghị quyết của Trung ương nhất là các Nghị quyết chuyên đề về phát triển vùng ĐBSCL và thành phố Cần Thơ là nhiệm vụ ưu tiên hàng đầu. Ngay sau khi Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 59-NQ/TW ngày 05 tháng 8 năm 2020 về xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, thành phố đã hết sức khẩn trương, chủ động, với tinh thần trách nhiệm, cách làm sáng tạo, thiết thực và hiệu quả trong triển khai tổ chức thực hiện nhằm sớm đưa Nghị quyết số 59-NQ/TW của Bộ Chính trị sớm đi vào cuộc sống, tạo được sự thống nhất trong hành động từ Trung ương đến địa phương và cấp cơ sở.

Với quyết tâm trên, được sự quan tâm của lãnh đạo Đảng, Chính phủ, sự ủng hộ từ Quốc hội, ngày 11 tháng 01 năm 2022 Quốc hội đã ban hành Nghị quyết số 45/2022/QH15 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển thành phố Cần Thơ, Ban Thường vụ Thành ủy đã ban hành Chỉ thị số 15-CT/TU ngày 22 tháng 02 năm 2022 về triển khai thực hiện Nghị quyết số 45/2022/QH15 của Quốc hội, nhằm nhanh chóng triển khai quán triệt và đưa nghị quyết đi vào cuộc sống, thực hiện hiệu quả việc thí điểm các cơ chế, chính sách đặc thù phát triển thành phố Cần Thơ.

Bên cạnh đó, thành phố đã thực hiện công tác lập quy hoạch thành phố Cần Thơ thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 theo nhiệm vụ quy hoạch đã được Thủ tướng phê duyệt tại Quyết định số 1056/QĐ-TTg ngày 20 tháng 7 năm 2020, đến nay

đã trình Hội đồng thẩm định quy hoạch cấp tỉnh và dự kiến trình Thủ tướng phê duyệt trong tháng 12 năm 2022.

Quan điểm xuyên suốt trong quá trình tổ chức thực hiện các nhiệm vụ được giao bám sát nội dung, ý kiến chỉ đạo của Trung ương đối với thành phố Cần Thơ đó là: Thành phố Cần Thơ phát huy tối đa nội lực và ngoại lực để phát triển thành phố trở thành thành phố thông minh, hiện đại và trung tâm của vùng ĐBSCL. Trong đó, nội lực là tiềm năng và lợi thế của thành phố như vị trí cửa ngõ của vùng hạ lưu sông Mê Công cùng với các hành lang kinh tế của tiểu vùng sông Mê Công và mở rộng, trung tâm đầu mối giao thông của vùng về đường hàng không, đường bộ và đường thủy nội địa, trung tâm dịch vụ, công nghiệp và trung tâm kinh tế quan trọng của cụm ngành kinh tế biển phía Đông vùng ĐBSCL. Nguồn lực nội tại của Cần Thơ là chủ lực, nguồn lực Trung ương có vai trò hỗ trợ, thúc đẩy nhanh sự phát triển của thành phố dựa trên 3 trụ cột Kinh tế - xã hội - môi trường.

Với mục tiêu xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ là thành phố sinh thái, văn minh, hiện đại mang đậm bản sắc văn hóa sông nước vùng ĐBSCL. Là trung tâm của vùng về dịch vụ thương mại, du lịch, logistics, công nghiệp chế biến, nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, giáo dục và đào tạo, y tế chuyên sâu, khoa học công nghệ, văn hóa, thể thao. Là đô thị hạt nhân vùng ĐBSCL, với sự phát triển gắn kết không chỉ với các tỉnh, thành trong khu vực mà cả với tiểu vùng sông Mê Công. Đời sống vật chất và tinh thần của người dân đạt mức cao. Tổ chức đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Quốc phòng, an ninh được bảo đảm vững chắc.

Trong quá trình xây dựng, lựa chọn các phương án, giải pháp thực hiện, thành phố luôn đặc biệt quan tâm đến yếu tố liên kết hợp tác để phát triển bền vững, cùng với phát triển khoa học - công nghệ là những yếu tố then chốt quyết định sự thắng lợi trong công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa nền kinh tế của thành phố nói riêng và cả nước nói chung. Với quan điểm phát triển về mạng lưới khoa học - công nghệ cụ thể gồm:

(1) Khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo là động lực then chốt phục vụ phát triển kinh tế - xã hội. Tăng cường nghiên cứu, phổ biến và ứng dụng chuyển giao khoa học và công nghệ phục vụ trực tiếp cho tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, góp phần đạt được các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội của thành phố.

(2) Tập trung nghiên cứu và ứng dụng mạnh mẽ các công nghệ mới, nhất là những thành tựu công nghệ của Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; thúc đẩy đổi mới sáng tạo; nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, thu hút nhân tài; đầu tư phát triển cơ sở vật chất - kỹ thuật nhằm nâng cao năng lực hoạt động và cung cấp dịch vụ của các tổ chức khoa học và công nghệ, tiến tới là trung tâm khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo của khu vực..

(3) Phát triển khoa học và công nghệ gắn với giáo dục, đào tạo nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ sản xuất, kinh doanh và đời sống xã hội, góp phần cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và tạo nền tảng để xây dựng thành phố thông minh.

Từ đó, thành phố xác định 5 nhóm giải pháp để triển khai thực hiện như sau:

(1) Nhóm giải pháp về tăng cường tính liên kết

- Tăng cường liên kết với các đơn vị trong và ngoài nước (các viện nghiên cứu, các trường đại học) để cùng phát triển các dự án nghiên cứu, gửi các nhà nghiên cứu của Cần Thơ sang nước ngoài làm việc, tận dụng tốt các cơ hội từ các hợp tác song phương giữa Việt Nam và các đối tác nước ngoài về khoa học công nghệ.

- Tăng cường liên kết giữa các nhà nghiên cứu và các doanh nghiệp bằng việc thường xuyên tổ chức các buổi thảo luận, workshop, tham quan tại doanh nghiệp nhằm xây dựng các nghiên cứu khoa học mang tính ứng dụng cao, giải quyết vấn đề thực tiễn của doanh nghiệp.

(2) Nhóm giải pháp nâng cao tỷ lệ ứng dụng của khoa học công nghệ

- Thường xuyên tổ chức các buổi triển lãm, giới thiệu sản phẩm, cũng như các buổi đào tạo trực tiếp tại doanh nghiệp.

- Thành lập sàn giao dịch công nghệ để tăng cường xúc tiến, chuyển giao công nghệ, giới thiệu chào bán, kết nối cung cầu và chuyển giao công nghệ thiết bị.

- Chủ động phối hợp với các trường đại học, viện nghiên cứu (cả khu vực công và tư), hiệp hội doanh nghiệp, các nhà cung cấp công nghệ... để hỗ trợ xác định yêu cầu công nghệ của các doanh nghiệp trong từng lĩnh vực, sản phẩm, giới thiệu và hỗ trợ doanh nghiệp các giải pháp sẵn sàng triển khai.

- Nâng cao năng lực của Trung tâm Ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ thành phố Cần Thơ, với vai trò là đầu tàu trong việc triển khai các tiến bộ khoa học công nghệ vào đời sống.

(3) Nhóm giải pháp thúc đẩy khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo

- Tạo môi trường kinh doanh thuận lợi, phát triển các doanh nghiệp nhỏ và vừa hoạt động trong lĩnh vực khoa học và công nghệ, đặc biệt là các doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo

- Tăng cường đầu tư phát triển hạ tầng nghiên cứu khoa học và kỹ thuật theo hướng hiện đại hóa. Hỗ trợ một phần kinh phí nâng cấp cơ sở vật chất - kỹ thuật của một số cơ sở ươm tạo, tổ chức thúc đẩy kinh doanh, tổ chức cung cấp thiết bị dùng chung cho các nhóm khởi nghiệp, doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo. Ngoài ra hỗ trợ kinh phí cung cấp không gian số, dịch vụ hỗ trợ trực tuyến. Kinh phí sản xuất thử nghiệm, làm sản phẩm mẫu, hoàn thiện công nghệ cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

- Xây dựng Khu tập trung dịch vụ hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo với nhiệm vụ hỗ trợ các doanh nghiệp mới thành lập trong thủ tục, nguồn vốn, các hoạt động xúc tiến và quảng bá, đào tạo kỹ năng quản lý quản lý doanh nghiệp,...

- Khuyến khích và hỗ trợ doanh nghiệp tham gia ngày hội khởi nghiệp công nghệ quốc gia (TECHFEST) để giao lưu, liên kết với các doanh nghiệp trong và ngoài nước cũng như là cơ hội để quảng bá sản phẩm công nghệ mới.

- Hỗ trợ một phần kinh phí thuê chuyên gia trong nước, quốc tế để triển khai các khóa đào tạo khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, đồng thời hỗ trợ các doanh nghiệp tại Cần Thơ kết nối đến các mạng lưới khởi nghiệp, hỗ trợ khởi nghiệp, đầu tư mạo hiểm ở khu vực và thế giới

(4) Nhóm giải pháp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực khoa học công nghệ

- Có cơ chế khuyến khích, thúc đẩy việc thành lập các trung tâm đổi mới sáng tạo trong trường đại học, tạo điều kiện cho sinh viên được thực hành thường xuyên. Đồng thời khuyến khích các trường đại học thành lập doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo để tạo cơ chế khuyến khích giảng viên, sinh viên tham gia hoạt động nghiên cứu phát triển và đổi mới sáng tạo, khai thác tiềm năng trí tuệ và trang thiết bị của nhà trường.

- Hợp tác sâu rộng với các trường đại học hàng đầu về khoa học công nghệ để thu hút, triển khai việc đào tạo sâu rộng cho đội ngũ sinh viên khoa học công nghệ cũng như có cơ chế để đảm bảo việc làm cho các sinh viên xuất sắc tại các tổ chức khoa học công nghệ trên địa bàn.

- Tổ chức các cuộc thi về nghiên cứu khoa học cho sinh viên, với các bài nghiên cứu xuất sắc, có thể được hỗ trợ để tham gia các hội thảo khoa học quốc tế hoặc tham gia các dự án nghiên cứu của các thầy cô. Nhằm kích thích niềm đam mê tìm tòi, nghiên cứu của sinh viên.

- Liên kết với các trường đại học, tổ chức khoa học ở nước ngoài, tạo điều kiện cho các sinh viên, nhà nghiên cứu có thành tích xuất sắc đi trao đổi, giao lưu, tham gia các hội thảo, triển lãm khoa học công nghệ của nước ngoài.

(5) Nhóm giải pháp về nâng cao cơ sở vật chất, hạ tầng phục vụ khoa học công nghệ

- Hỗ trợ đầu tư cơ sở vật chất thí nghiệm của các trường đại học công lập đạt tiêu chuẩn quốc gia, tạo điều kiện cho sinh viên nâng cao năng lực thực tiễn.

- Đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng Khu công nghệ cao Cần Thơ với vai trò, chức năng là trung tâm khoa học và công nghệ của vùng ĐBSCL. Khu công nghệ cao là nơi tập trung, liên kết hoạt động nghiên cứu và phát triển, ứng dụng công nghệ cao. Ươm tạo công nghệ cao, doanh nghiệp công nghệ cao. Sản xuất, kinh doanh sản phẩm công nghệ cao,... tạo tiền đề xây dựng và từng bước phát triển một số ngành công nghiệp có hàm lượng công nghệ cao, có giá trị gia tăng cao.

- Đầu tư xây dựng Sàn giao dịch công nghệ nhằm đưa Cần Thơ trở thành trung tâm giao dịch công nghệ cấp vùng. Đồng thời, thực hiện vai trò kết nối khoa học - công nghệ của thành phố với các trung tâm trong nước và quốc tế.

- Đảm bảo cơ sở vật chất cho các tổ chức khoa học công nghệ chính như: Trung tâm ứng dụng và tiến bộ khoa học công nghệ, Vườn ươm Công nghệ Công nghiệp Việt Nam - Hàn Quốc, Trung tâm Kỹ thuật Tiêu chuẩn Đo lường chất lượng, thông tin khoa học và công nghệ.

Kính thưa quý đại biểu!

Để cụ thể hóa từng nhiệm vụ, giải pháp, bên cạnh những nỗ lực từ chính quyền, các viện trường và cộng đồng người dân, doanh nghiệp trên địa bàn, được sự đồng thuận của Chính phủ, sự ủng hộ của Quốc hội, trong các cơ chế, chính sách đặc thù đã được Quốc hội thông qua tại Nghị quyết 45/2022/HQ15 ngày 11/01/2022 vừa qua, UBND thành phố đang tập trung phối hợp với Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn hoàn thiện thủ tục, trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án thành lập "Trung tâm liên kết sản xuất chế biến tiêu thụ nông sản đồng bằng sông Cửu Long tại Cần Thơ".

Với định hướng chiến lược trở thành hạt nhân của nền kinh tế nông nghiệp hiện đại vùng ĐBSCL, Trung tâm thực hiện đầy đủ chức năng liên kết sản xuất - chế biến - tiêu thụ nông sản vùng với vai trò dẫn dắt về công nghệ, đào tạo, chuyển giao giải pháp để thúc đẩy, kiến tạo các chuỗi liên kết, thu hút các nguồn lực và hỗ trợ mạnh mẽ hoạt động kinh tế nông nghiệp toàn vùng nhằm nâng cao giá trị gia tăng, tiêu thụ, xuất khẩu. Bên cạnh đó, với vai trò là Trung tâm liên kết sản xuất, chế biến, tiêu thụ nông sản vùng ĐBSCL trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4, Trung tâm sẽ tập hợp các nguồn lực có khả năng tham gia giải quyết những bài toán lớn của vùng như chuyển đổi cơ cấu kinh tế và chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, đóng góp quan trọng vào việc tạo ra thế và lực để thành phố Cần Thơ thực hiện vai trò là cực kết nối với các nước tiểu vùng Mekong.

Trên cơ sở mục tiêu "Một điểm đến, đa dịch vụ", Trung tâm sẽ được xây dựng với 8 chức năng chủ yếu:

(1) Là trung tâm logistics của cả vùng

Để thực thi vai trò là đầu mối logistics (logistics hub) của cả vùng, Trung tâm sẽ hội đủ hệ thống các kho chuyên dụng như kho lạnh dùng để bảo quản một số sản phẩm chuyên biệt như thủy sản hay nông sản tươi, có giá trị cao, kho tổng hợp dùng bảo quản nhiều loại nông sản khác nhau, kho ngoại quan dùng bảo quản hàng hóa đã thông quan chờ xuất khẩu. Tất cả các loại kho này đều phải đáp ứng các yêu cầu về hiện đại, tiêu chuẩn quốc tế về độ lạnh, độ thoáng khí, chống cháy nổ, đảm bảo an toàn sinh học, đồng thời phải ứng dụng các công nghệ số, xây dựng các kho thông minh nhằm tăng hiệu quả bảo quản và giảm chi phí vận hành.

(2) Chức năng sản xuất

Sản xuất là một trong 3 chức năng cơ bản của Trung tâm nhưng không phải trực tiếp sản xuất nông sản mà tập trung trung sản xuất ra những công cụ, phương tiện, vật tư, thiết bị phù hợp với yêu cầu phát triển nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp tuần hoàn, nông nghiệp số, sáng tạo ra các quy trình sản xuất tiên tiến để cung cấp và chuyển giao cho các cơ sở sản xuất trong toàn vùng.

(3) Chức năng là trung tâm chế biến sâu của cả vùng

Chế biến sâu đòi hỏi ứng dụng các công nghệ rất cao, tiên tiến nhằm tạo ra nhiều loại sản phẩm mới có giá trị gia tăng vượt trội từ nguyên liệu truyền thống. Chỉ có các nhà đầu tư sở hữu công nghệ tiên tiến, đặc biệt là công nghệ tuần hoàn hóa tài nguyên mới đáp ứng được yêu cầu này. Vì thế, với cơ chế ưu đãi vượt trội được Quốc hội cho phép thí điểm, việc thu hút các nhà đầu tư này vào Trung tâm mang lại lợi ích cho nhiều phía, trước tiên là cho mục đích liên kết sản xuất chế biến tiêu thụ nông sản của cả vùng.

(4) Chức năng nghiên cứu, phát triển

Nghiên cứu, phát triển, hội tụ các giải pháp công nghệ tiên tiến phục vụ sản xuất, chế biến, tiêu thụ nông sản vùng ĐBSCL để cung cấp, chuyển giao cho các đơn vị sản xuất trong toàn vùng. Trung tâm sẽ tập trung vào các lĩnh vực gồm:

- Đối với sản xuất: Các công nghệ sinh học, công nghệ nano, công nghệ vật liệu mới, công nghệ robot và tự động hóa, công nghệ IoT, AI, Big data, Blockchain, Fintech,...

- Đối với chế biến: Các công nghệ tuần hoàn hóa tài nguyên, tự động hóa thông minh, công nghệ plasma lạnh, công nghệ chiếu xạ, sấy thăng hoa, cấp đông,...

- Đối với tiêu thụ: Các nền tảng thương mại số, D2C, mạng lưới thương mại phân tán theo nguyên lý Web 3 token hóa,...

- Đối với xử lý môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu: Công nghệ sinh học, vật lý, hóa - sinh, tự động hóa, công nghệ IoT, quan trắc thông minh, công nghệ địa chất thủy văn, vật lý địa cầu, công nghệ tái cân bằng hệ sinh thái tự nhiên,...

(5) Chức năng đào tạo, chuyển giao công nghệ

Đi đôi với nghiên cứu, phát triển là đào tạo và chuyển giao công nghệ. Trung tâm tập trung vào đào tạo, phổ biến các kiến thức và kỹ năng phát triển kinh tế tuần hoàn, kinh tế chia sẻ, kinh tế số trong lĩnh vực nông nghiệp ở ĐBSCL. Việc đào tạo này luôn gắn liền với những yêu cầu cụ thể trong việc chuyển đổi cơ cấu kinh tế, chuyển đổi quy trình sản xuất và làm chủ các công nghệ cao, tiên tiến phục vụ phát triển nền nông nghiệp hiện đại trong cả vùng.

Chức năng đào tạo của Trung tâm cũng hướng tới phục vụ xã hội, đặc biệt là thanh thiếu niên, giới trẻ, thông qua các nội dung trình diễn công nghệ trong không gian “đô thị công nghệ” nhằm góp phần định hướng cho giới trẻ về phát triển ĐBSCL hiện tại và trong tương lai.

(6) Chức năng tổ chức tiêu thụ với giải pháp công nghệ số

Tiêu thụ là 1 trong 3 chức năng cơ bản của Trung tâm cùng với sản xuất và chế biến. Chính tiêu thụ là chức năng đòn bẩy tạo nên sức hút mạnh mẽ của Trung tâm đối với tất cả các cơ sở sản xuất nông nghiệp ở ĐBSCL vì đầu ra luôn luôn có ý nghĩa quyết định. Tuy nhiên, Trung tâm thực hiện chức năng này không phải là mua nông sản của ĐBSCL để bán lại ra thị trường mà là tập trung tổ chức và khai thông các kênh

tiêu thụ, là cầu nối tin cậy đưa nông sản ĐBSCL xuất khẩu ra thị trường quốc tế và thị trường trong nước. Chỉ trong thời chuyển đổi số, Trung tâm mới làm được việc này vì tất cả các kênh tiêu thụ chỉ có thể vận hành một cách hiệu quả, gắn kết hàng chục, hàng trăm ngàn đơn vị sản xuất ở ĐBSCL tới hàng triệu người tiêu dùng trong nước và quốc tế chỉ có thể thực hiện trong môi trường số, dựa vào ứng dụng các công nghệ số.

Kính thưa quý đại biểu!

Với sự quan tâm của Bộ Chính trị thông qua việc ban hành Nghị quyết 13-NQ/TW ngày 02 tháng 4 năm 2022 về phương hướng phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng đồng bằng sông Cửu Long đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, sự nỗ lực của các địa phương trong vùng tập trung triển khai thực hiện đồng bộ Quy hoạch vùng theo Quyết định phê duyệt số 287/QĐ-TTg ngày 28/02/2022 của Thủ tướng Chính phủ, sự hỗ trợ của các Bộ ngành trung ương, sự chủ động trong công tác đào tạo nguồn nhân lực của các Viện, trường và sự đồng hành của cộng đồng doanh nghiệp, sự ủng hộ của Nhân dân, tôi tin rằng trong tương lai không xa, ĐBSCL sẽ có bước phát triển vượt bậc, xứng đáng với sự mong đợi của Bộ Chính trị, Quốc hội, Chính phủ và đặc biệt là sự kỳ vọng của người dân trong vùng.

Trước khi dứt lời, một lần nữa xin thay mặt UBND thành phố Cần Thơ, kính chúc quý lãnh đạo, quý đại biểu nhiều sức khỏe, chúc Diễn đàn thành công tốt đẹp.

Trân trọng cảm ơn và kính chào./.